

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2024. június 25., kedd

Tartalomjegyzék

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeleteihez, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatók által alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének, belső szabályozása minimumkövetelményeinek, auditálása módjának, valamint az ilyen eszköz útján végzett elektronikus ügyfél-átvilágítás végrehajtásának részletszabályairól szóló 29/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez	590
Végső előterjesztői indokolás a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatóknak a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben foglalt egyes kötelezettségei végrehajtásának részletszabályairól, valamint e szolgáltatóknak az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszere kidolgozásának és működtetésének minimumkövetelményeiről szóló 30/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez	594
Végső előterjesztői indokolás az anticiklikus tőkepuffer képzésének feltételeiről és az anticiklikus tőkepufferráta mértékéről szóló 27/2022. (VII. 8.) MNB rendelet módosításáról szóló 31/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez	599

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeleteihez, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatók által alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének, belső szabályozása minimumkövetelményeinek, auditálása módjának, valamint az ilyen eszköz útján végzett elektronikus ügyfél-átvilágítás végrehajtásának részletszabályairól szóló 29/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Európai Bankhatóság által az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének megfelelő távoli ügyfélbefogadási megoldások használatáról 2022. november 22-én közzétett iránymutatások (EBA/GL/2022/15) (a továbbiakban: EBA/GL/2022/15 iránymutatás) alapján indokoltá vált a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet [a továbbiakban: 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet] felülvizsgálata.

A Rendelet a fentiekén túlmenően a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Dáptv.) hatálybalépésével összefüggő módosításokat is tartalmaz, amelyek az auditált elektronikus hírközlő rendszer útján végzett közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítási módokat érintik.

Az új jogszabály megalkotásával a szabályozás formai szempontból is megújul: kodifikációs megfontolásból, valamint a felügyeleti feladatok hatékony ellátása érdekében a korábban egy MNB rendeletben szabályozott tárgykörök szétválasztásra kerülnek, és a szolgáltatók által alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszközökkel összefüggő szabályokat a jövőben önálló MNB rendelet tartalmazza.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján jelen indokolás a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Általános rendelkezések

1–3. §

A hatályra vonatkozó szabályozás a 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendeletben foglaltakhoz képest pontosítást tartalmaz, mely szerint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 1. § (1a) bekezdése szerinti szolgáltatóra a Magyarországon létesített tartós üzleti egysége révén nyújtott szolgáltatása tekintetében is kiterjed.

Az értelmező rendelkezések köre a biometrikus adatok, az IKT- és biztonsági kockázat, valamint a csalással összefüggésben – az online csalások elleni fellépés érdekében szükséges törvények és egyéb büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi XVIII. törvény 37/A. § (1) bekezdésében foglalt meghatározást követve – a visszaéléssel érintett ügylet fogalmával bővül.

A rendelet egyértelművé teszi, hogy rendelkezéseit az ügyfél mellett az ügyfél szolgáltatójánál eljáró meghatalmazottjára, rendelkezésre jogosultjára és képviselőjére is alkalmazni kell.

Az elektronikus ügyfél-átvilágításhoz alkalmazandó auditált elektronikus hírközlő eszköz bevezetését megelőző értékelés

4–6. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatásnak megfelelően új szabályokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az elektronikus ügyfél-átvilágításhoz alkalmazandó új auditált elektronikus hírközlő eszköz bevezetését megelőzően milyen előzetes értékeléseket kell elvégeznie a szolgáltatónak, ami új kötelezettség az eddigiekhez képest.

Ennek értelmében egy új auditált elektronikus hírközlő eszköz bevezetését megelőzően a szolgáltatónak minden esetben mérlegelnie kell az auditált elektronikus hírközlő eszköz bevezetésének indokoltságát, és ehhez kapcsolódóan el kell végeznie az auditált elektronikus hírközlő eszköz előzetes értékelését. A szolgáltatónak mérlegelnie kell, hogy a bevezetendő auditált elektronikus hírközlő eszközzel végzett elektronikus ügyfél-átvilágítás milyen kockázatokat hordoz magában, illetve hogy ezen kockázatokat a szolgáltató képes-e kezelni. Az értékelés elvégzését a szolgáltatónak felhívásra igazolnia kell a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) felé, illetve annak eredményét a szolgáltatónak szintén be kell mutatnia az MNB részére. Ezen MNB ellenőrzés nem konkrétan az adott auditált elektronikus hírközlő eszköz bevezetési folyamathoz kapcsolódik, az előzetes értékelés megtörténtét a bevezetés után az MNB bármikor vizsgálhatja folyamatos felügyelés vagy ellenőrzési eljárás keretében.

A rendelkezés nem egy előzetes auditra vonatkozik, hanem annak elvi eldöntésére, hogy tevékenységét, kockázatait stb. nézve kell vagy lehet-e a szolgáltatónál illet bevezetni, és amennyiben igen, akkor milyen elvárásoknak kell egy ilyen rendszernek általánosan megfelelni.

Hangsúlyozandó, hogy az auditált elektronikus hírközlő eszköz alkalmazása – amennyiben az az előzetes értékelés alapján képest kezelni az alkalmazásából eredő kockázatokat –, ahogy eddig is, alapvetően a szolgáltató üzleti döntési körébe tartozik, kivéve azt az esetkört, ha alkalmazását jogszabály írja elő. Ilyen eset a Pmt. 2025. január 1. napjától hatályos 17/A. §-a, amely úgy rendelkezik, hogy a Pmt. 1. § (1) bekezdés a)–e) pontjában meghatározott szolgáltató a magyarországi lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal rendelkező természetes személy ügyfél erre irányuló döntése esetén a Pmt. 7–10. §-ában, 12. § (3) bekezdésében és 16. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségek végrehajtását az általa üzemeltetett biztonságos, védett, a Pmt. 5. §-ában meghatározott felügyeletet ellátó szerv által meghatározott módon, előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján is köteles lehetővé tenni. Ilyen esetben természetesen az előzetes értékelés nem bírna jelentőséggel, így azt nem kell alkalmazni.

Az előzetes értékelés kapcsán a Rendelet független külső tesztelők alkalmazását írja elő, amely az EBA/GL/2022/15 iránymutatás szerint alkalmazandó, az IKT- és biztonsági kockázatok kezelésére vonatkozó EBA iránymutatások (EBA/GL/2019/04) 43. pontja szerinti követelmény.

Az elektronikus ügyfél-átvilágítással kapcsolatos szabályzat

7. és 8. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatással összhangban bevezeti az elektronikus ügyfél-átvilágítással kapcsolatos szabályzat-készítési kötelezettséget, mely alapján a szolgáltatónak kockázaterzékenységi alapú elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatot és eljárásrendet (a továbbiakban együtt: elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzat) kell készítenie, amelyet a szolgáltató irányítási funkciót betöltő testülete hagy jóvá.

Az elektronikus ügyfél-átvilágítással kapcsolatos szabályzat tekintetében a Rendelet minimum tartalmi követelményeket határoz meg, melyek szerint a szolgáltatónak az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatában többek között ki kell térnie az auditált elektronikus hírközlő eszköz alkalmazásának feltételeire, működtetésére, a működtetéssel kapcsolatos kontrollokra, nyilvántartási kötelezettségekre, kockázatokra, illetve azok kezelésére, a felülvizsgálatokra, az elektronikus ügyfél-átvilágítás általános szabályaira, a szükséges és elfogadható adatok, információk, dokumentumok körére, illetve az ügyfél-átvilágítás kiszervezésének szabályaira is. A szolgáltató

természetesen, amennyiben relevánsnak ítéli, további tárgyköröket is rögzíthet az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatában.

Eredménykövetelmény, miszerint az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szolgáltató meg tudjon felelni a rendeletben előírt követelményeknek. Az előzetes felmérés alapján az MNB kiemelten a szolgáltatók által feltárt tipikus kockázatok és hibák bemutatását várja el az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatban, valamint a hibák kiküszöbölésére a szolgáltató által tervezett eljárásokat. A Rendelet 7. § (2) bekezdés 6. pontja szerinti értékelés a Rendelet 2. alcíme szerinti előzetes értékelésre, valamint a 4. alcíme szerinti folyamatos ellenőrzésre egyaránt vonatkozik.

Az elektronikus ügyfél-átvilágítás folyamatos ellenőrzése

9–12. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatásnak való megfelelés érdekében előírja, hogy a szolgáltató folyamatosan ellenőrizzen minden általa alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszközt annak biztosítása érdekében, hogy az auditált elektronikus hírközlő eszköz a szolgáltató belső szabályzatainak és a jogszabályok elvárásainak megfelelően működjön, valamint hogy a szolgáltató korrekciós intézkedésekkel rendelkezzen olyan kockázat felmerülése vagy hiba feltárása esetére, amely hatással van az auditált hírközlő eszköz útján végzett elektronikus ügyfél-átvilágítás hatékonyságára és eredményességére.

E folyamatos ellenőrzésre a Rendelet több módszert is felkínál a szolgáltatóknak a kötelező módszer, az automatizált kritikus riasztások és értesítések mellett.

A szolgáltatóknak továbbá nyilvántartása alapján az MNB felhívására be kell tudnia mutatni, hogy milyen felülvizsgálatokat és korrekciós intézkedéseket hajtott végre az általa alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszköz teljes alkalmazási időtartama alatt feltárt hiányosságok kezelésére.

Az auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének minimumkövetelményei, valamint auditálásának módja

13–18. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatással összhangban a 26/2020 (VIII. 25.) MNB rendeletben foglaltakhoz képest kiegészítésre kerül az elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamat használatához kapcsolódó IKT- és biztonsági kockázatok azonosításával és értékelésével kapcsolatos rendelkezésekkel.

Az új szabályok értelmében, ha a szolgáltató az elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamat lebonyolítására többcélú eszközt használ, a szoftverködnak az ügyfél oldalán történő futtatásához biztonságos környezetet kell használnia. A szolgáltatóknak további biztonsági intézkedéseket is végre kell hajtania a szoftverköd és az összegyűjtött adatok biztonságának és megbízhatóságának biztosítása érdekében.

Az auditált elektronikus hírközlő eszköznek alkalmasnak kell lennie az ügyfélre vonatkozó, a Pmt. 7–10. §-a szerinti ügyfél-átvilágítással kapcsolatos valamennyi adat, dokumentáció és információ befogadására. Kivétel e szabály alól, ha a szolgáltató elektronikus ügyfélazonosító és nyilatkozattételi rendszert működtet (netbank), és e netbank felületén is tölthet fel az ügyfél a 20. § (2) bekezdésében taxatív meghatározott dokumentumokat, e dokumentumokra ebben az esetben nem terjed ki a fenti követelmény.

Az elektronikus ügyfél-átvilágítás közös szabályai

19–25. §

A korábbi szabályozáshoz hasonlóan a Rendelet 19. § (3) bekezdésében foglalt ellenőrzési követelmények értelmében a szolgáltató az elektronikus ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülését az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatban meghatározott foglalkoztatottja által, az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatban meghatározott módon ellenőrzi. Ez ugyanakkor nem az egyes, konkrét közvetlen vagy közvetett ügyfél-átvilágítások utólagos ellenőrzését jelenti, hanem az elektronikus ügyfél-átvilágítás működtetésével összefüggő követelmények, folyamatok ellenőrzését.

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatásnak való megfelelés érdekében a 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendeletben foglaltakhoz képest az elektronikus ügyfél-átvilágítás terén új kötelezettségeket tartalmaz.

A szolgáltatónak gondoskodnia kell kontrollmechanizmus alkalmazásáról a kapcsolódó kockázatok kezelésére, ideértve az ügyfél készüléke helymeghatározásának megzavarásával, illetve hamis IP-címek, virtuális magánhálózatok (VPN) vagy más hasonló szolgáltatások használatával kapcsolatos kockázatokat.

Ha a szolgáltató biometrikus adatok használata révén ellenőrzi a természetes személy ügyfél személyazonosságát, akkor gondoskodnia kell arról, hogy a biometrikus adatok kellően egyediek legyenek ahhoz, hogy egyértelműen egyetlen természetes személyhez lehessen kötni őket.

Továbbá a szolgáltatónak kockázatérzékenységi megközelítés alapján legalább egy kontrollmechanizmust vagy más hasonló intézkedést kell alkalmaznia az ellenőrzési folyamat megbízhatóságának fokozása érdekében.

Az elektronikus ügyfél-átvilágítás kiszervezésének szabályai

26–28. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatásnak való megfelelés érdekében bevezeti az elektronikus ügyfél-átvilágítás kiszervezésének lehetőségét. Ezzel összefüggésben a Rendelet meghatározza, hogy a szolgáltatónak a kiszervezett tevékenységet végző féllel kapcsolatban milyen követelményeket kell állítania, valamint hogy kockázatérzékenységi alapon a kiszervezés előtt, illetve a kiszervezés alatt milyen intézkedéseket kell végrehajtania, amelyek biztosítják, hogy a kiszervezett tevékenységet végző fél ténylegesen végrehajtja-e a szolgáltató elektronikus ügyfél-átvilágításra vonatkozó belső szabályait, és azoknak megfelelően jár-e el, a kiszervezett tevékenységet végző fél megfelelő felszereltséggel és képességgel rendelkezik-e az elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamat, részfolyamat elvégzésére, illetve megfelelően tájékoztatja-e a kiszervezett tevékenységet végző fél a szolgáltatót.

A Rendelet továbbá adatkezelési szabályokat is rögzít, amelyek értelmében a szolgáltatónak biztosítania szükséges, hogy a kiszervezett tevékenységet végző fél az elektronikus ügyfél-átvilágítás folyamat során az ügyfélre vonatkozó adatokat a Rendeletben foglaltakkal összhangban kezelje.

A Rendelet rögzíti továbbá, hogy a kiszervezés nem eredményezheti a szolgáltatónak az üzleti kapcsolat létesítésével kapcsolatos döntési jogkörének átadását.

A közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás formái és szabályai

29–38. §

A Rendelet a Dáptv. rendelkezéseivel összhangban a 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendeletben foglaltakhoz képest kibővíti az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítási módok körét egy új megoldással.

Az eddigi három megoldás – a Központi Azonosítási Ügynökön (KAÜ) keresztül történő személyazonosság igazoló ellenőrzés, az elektronikus tárolóelemet tartalmazó személyazonosító (E-személyi) igénybevételel történő személyazonosság igazoló ellenőrzés, valamint az ügyfelet érintő korlátozások mellett végezhető „egyszerű szelfis” ügyfél-átvilágítás – mellett a Dáptv. szerinti digitális szolgáltatás biztosítására kötelezett szervezetnek minősülő szolgáltató (valamint adott esetben más szolgáltató is) immár egy negyedik módon, az eAzonosítással is végezheti a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítást.

Az eAzonosítást a szolgáltató az ügyfél kockázatszint-besorolásától függetlenül alkalmazhatja, mivel a megoldás megfelelő biztonsági elemeket tartalmaz. Az eAzonosítás tartalmi, biztonsági követelményeit nem a Rendelet, hanem a Dáptv. végrehajtási szabályai határozzák majd meg.

A Rendelet 33. § (1) bekezdés d) pontja szerinti „egyéb módon” történő közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítással kapcsolatban a Rendelet már nem összehatárhoz kötött tranzakciós korlátozás tartalmaz, hanem általános jelleggel egy évig tartó megerősített eljárást.

A közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás szabályai

39–42. §

A Rendelet az EBA/GL/2022/15 iránymutatásnak való megfelelés érdekében a 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendeletben foglaltakhoz képest kiegészítésre kerül, azzal, hogy a szolgáltató egy ún. kérdés-felelet formájú útmutatót készít, amely meghatározza a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás egymást követő lépéseit, valamint a foglalkoztatotttól elvárt intézkedéseket. Az útmutatónak iránymutatást kell tartalmaznia a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás során gyanús viselkedést jelző pszichológiai tényezők és egyéb jellemzők megfigyelésére és azonosítására vonatkozóan.

Záró rendelkezések

43. és 44. §

Mivel a rendelkezéseknek való megfelelés túlnyomó többségében a szolgáltatók részéről jelentős felkészülési időt nem igényel, a Rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba. Kivétel ez alól az elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatra vonatkozó alcím, amelynek rendelkezései 2025. január 1. napján lépnek hatályba, így erre fél év felkészülést biztosít a Rendelet.

Átmeneti rendelkezésként, a Rendelet elektronikus ügyfél-átvilágítással kapcsolatos szabályainak való megfelelésre tekintettel a szolgáltatók a Rendelet hatálybalépésekor már alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszközeik tekintetében 2024. október 31. napjáig kötelesek a szükséges felméréseket elvégezni, és legkésőbb 2025. május 1. napjáig megfelelni a Rendelet előírásainak.

Végső előterjesztői indokolás

a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatóknak a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben foglalt egyes kötelezettségei végrehajtásának részletszabályairól, valamint e szolgáltatóknak az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetésének minimumkövetelményeiről szóló 30/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 2024. január 7. napján hatályba lépett módosításaira figyelemmel, beleértve az – új és módosult – felhatalmazó rendelkezéseket is, továbbá uniós követelmények és felügyelési tapasztalatok alapján szükségessé vált a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet (26/2020. MNB rendelet) felülvizsgálata.

A 26/2020. MNB rendelet felülvizsgálata eredményeképpen a korábban hatályos szövegállapothoz képest a Pmt.-ben és az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvényben (Pvkit.) a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnökének adott jogalkotási felhatalmazások közül „az auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének, belső szabályozásának minimum-követelményeire, auditálásának módjára, valamint az ilyen eszköz útján végzett ügyfél-átvilágítás végrehajtására, auditált hírközlő eszközre és elektronikus ügyfél-átvilágításra” vonatkozó jogalkotási felhatalmazással összefüggő szabályozási tárgykör a többi szabályozási tárgykörtől (általános AML/CFT szabályozási tárgykörök) elkülönítve kerül szabályozásra.

Az átdolgozott Rendelet a fentiek okán az általános AML/CFT szabályozási tárgykörök keretébe tartozó normaanyagot öleli fel.

A Rendelet rendelkezései két lépésben lépnek hatályba – egyrészt 2024. július 1. napjával, majd 2025. március 1. napjával – annak érdekében, hogy a szolgáltatóknak a vonatkozó rendelkezések által előírt kötelezettségek teljesítésére elégséges idő álljon a rendelkezésére. Ugyanakkor annak érdekében, hogy ne álljon elő szabályozási joghézag, az egyes szabályozási tárgykörök vonatkozásában az új szabályozás 2025. március 1. napjával történő hatálybalépéséig a 26/2020. MNB rendelet normaszövegét emeli át a Rendelet.

A Rendeletben a 26/2020. MNB rendeletben foglalt általános AML/CFT szabályozási tárgykörökhöz képest kettő új szabályozási tárgykör is szabályozásra kerül, összhangban a Pmt. 77. § (3) bekezdésében az MNB részére adott rendeletalkotási tárgykörökben szereplő új felhatalmazó rendelkezésekkel:

- a külső ellenőrzési funkció szakmai követelményei és igénybevételének kötelező esetei és
- a szolgáltató által az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megállapítása érdekében tett intézkedések.

További három módosult szabályozási tárgykör pedig újraszabályozásra kerül a Pmt.-ben foglalt módosult felhatalmazó rendelkezéseikre tekintettel, amelyek a következők:

- a fokozott ügyfél-átvilágítás esetköreire, valamint az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás során alkalmazandó küszöbértékre és határidőre;
- a kockázatérzékenységi megközelítés alapján üzleti kapcsolat létesítéséhez vagy ügyleti megbízás teljesítéséhez a kijelölt felelős vezető döntését igénylő esetek meghatározására és e döntések meghozatalára; valamint
- a tényleges tulajdonos kilétének, valamint az ügyfél tulajdonosi és irányítási szerkezetének megértése és megállapítása érdekében megteendő intézkedésekre

vonatkozó részletszabályok.

A fentiek mellett a Rendelet tartalmazza a következő szabályozási tárgyköröket is:

- a belső kockázatértékelés elkészítésének szabályrendszere;
- az ügyletek felfüggesztésére vonatkozó elvárások;
- a belső ellenőrző és információs rendszer működtetése;
- a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására vonatkozó egyes szabályok;
- a megerősített eljárás esetkörei és feltételrendszere; továbbá
- a képzési program.

A Rendeletben foglaltakkal az MNB továbbá implementálja az (EU) 2015/849 irányelv 17. cikke és 18. cikk (4) bekezdése szerint az ügyfél-átvilágításról, valamint a hitelintézetek és a pénzügyi intézmények által az egyedi üzleti kapcsolatokhoz és az ügyleti megbízásokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése során figyelembe veendő tényezőkről szóló iránymutatásának egyes normatív jellegű elvárásait is (EBA/GL/2021/02) (a továbbiakban: EBA Iránymutatás).

A Rendelet mindezen túlmenően az MNB-nek a szolgáltatók pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni tevékenységére vonatkozó felügyelési tapasztalatain és az informatikai-technológiai fejlődésen alapuló szabályozási változásokat is tartalmaz.

A Rendeletben foglalt új megközelítésű szabályozás eredményeképpen a szolgáltatók nagyobb teret kapnak arra, hogy üzleti működésüket a valós kockázataikhoz igazíthassák. Az új rendelkezések eredményeként továbbá lehetősége nyílik a pénzügyi szektornak a technológiai fejlődésre, és ezzel az innovatív működésre is.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján jelen indokolás a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Általános rendelkezések

1–2. §

A Rendelet a Pmt. 1. § (1a) bekezdésére való utalással egyértelműsíti, hogy a Rendelet hatálya kiterjed azon szolgáltatókra is, akik határon átnyúlóan tartós üzleti egység (akár közvetítő) útján nyújtanak szolgáltatást Magyarországon.

Az értelmező rendelkezések a 26/2020. MNB rendelethez hasonlóan tartalmazzák a kockázati profil, a monitoring, a pénzmossási és terrorizmusfinanszírozási kockázat, a megerősített eljárás, valamint a szokatlan ügylet fogalmi meghatározását. A Rendelet továbbá új értelmező rendelkezéseket is bevezet, úgymint az áru, az elektronikus csatorna, az eredendő kockázat, a készpénzes ügylet, a küszöbérték, amelyeknek a célja a Rendeletben foglalt új elvárásokhoz kapcsolódóan az egységes jogalkalmazás elősegítése.

Az ügyfél-átvilágításra és a tényleges tulajdonos személyazonosságának ellenőrzésére vonatkozó egyes szabályok

3–9. §

A Pmt. a szolgáltató részére előírja, hogy a szolgáltató tegyen meg minden további, a felügyeletet ellátó szerv által meghatározott észszerű intézkedést mindaddig, amíg nem bizonyosodik meg a tényleges tulajdonos személyéről, ideértve az ügyfél tulajdonosi és irányítási rendszerének megértését is. A felügyelet által meghatározott részletszabályok a Pmt.-ben foglalt vonatkozó felhatalmazó rendelkezés alapján bekerültek a Rendeletbe, az EBA Iránymutatás kapcsolódó elvárásaival [4.13., 4.17., 4.20. a) pont, 4.22.] egyetemlegesen.

A szolgáltatónak olyan észszerű intézkedéseket kell tennie, amelyek alkalmazásával feltárja a tényleges tulajdonosi struktúra szerkezetét. A szolgáltató e körben ellenőrzi az elérhető nyilvántartásokban szereplő információkat, valamint szükségszerűen végigvezeti a tulajdonosi láncolatot is.

A tényleges tulajdonos meghatározása érdekében a szolgáltatónak a Pmt. 3. § 38. pontjában foglaltaknak, valamint az MNB által a honlapján közzétett pénzmossási és terrorizmusfinanszírozás megelőzési tárgyú dokumentumoknak [elektronikus elérési útvonala: Pénzmosság ellen (mnb.hu)] megfelelően kell megvizsgálnia, hogy vannak-e olyan személyek, akik a jogi személynek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek minősülő ügyfél tekintetében egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorolnak.

Új felügyeleti elvárásként került meghatározásra – tekintettel a magas strómankockázatra – a Rendelet 7. §-a, amely kimondja, hogy abban az esetben, ha kétség merül fel a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban, úgy a szolgáltató ellenőrzi a tényleges tulajdonos személyazonosságát annak személyes jelenlétében vagy auditált hírközlő eszköz útján, és ügyfélismereti beszélgetést hajt végre az ügyféllel, valamint kockázatérzékenységi alapon a tényleges tulajdonossal is.

A Rendelet ezen túlmenően a Pmt.-ben foglalt kockázatcsökkentő intézkedéseket rendeli alkalmazni azokban az esetekben, amikor a szolgáltató intézkedései nem vezetnek eredményre a tényleges tulajdonos kilétének azonosítására vonatkozóan. E körben a szolgáltató ellenőrzi a tényleges tulajdonos valós gazdasági kapcsolódását is, amely magában foglalja a felek (tényleges tulajdonos és az ügyfél, illetve az ügyfél mögötti szervezetek) közötti valós gazdasági, pénzügyi vagy üzleti érdekeket. Tehát az előbb említett kapcsolatok mögött valós együttműködésnek kell állnia a tényleges tulajdonos és annak partnereit illetően, amit a szolgáltatónak ellenőriznie kell a rendelkezés vonatkozásában.

Az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás, a fokozott ügyfél-átvilágítás esetei

10–11. §

A Rendelet megtartotta a 26/2020. MNB rendeletből a vonatkozó rendelkezéseket, tekintettel arra, hogy a fokozott ügyfél-átvilágítással kapcsolatos új rendelkezések újraszabályozással lépnek hatályba 2025. március 1. napján, elég időt biztosítva a szolgáltatóknak a felkészülésre.

Az ügyfél egyedi kockázatbesorolása alapján elvégzendő szolgáltatói intézkedések

12–18. §

Az ügyfél egyedi kockázatbesorolása alapján elvégzendő szolgáltatói intézkedések külön alcímként kerülnek beiktatásra az EBA Iránymutatás 4.38. pontjának megfelelően. Előírásra kerül, hogy a szolgáltatóknak az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megállapítása érdekében milyen intézkedéseket kell megtenniük.

A Rendelet 12–13. §-ában található rendelkezések a kockázati besorolás érdekében beszerzendő további információkat határozzák meg egy ügyfélismereti kérdőív formájában. E kötelezettség a szolgáltatók számára előírja egy adott adattartalmú kérdőív kitöltését, és célja olyan kockázati indikátorok felmérése, amelyek jelentős segítséget jelentenek a szolgáltatóknak ahhoz, hogy az ügyfelek kockázati szintjét érdemben meghatározzák, és ezáltal a szolgáltató megértse az üzleti kapcsolat célját és jellegét. Ezen adatok alkalmasak továbbá arra is, hogy a későbbi monitoringtevékenységében is támogassák a szolgáltatót.

Indokolt elvárás, hogy ha a szolgáltató az üzleti kapcsolat során az ügyfél vonatkozásában az általa ismert Know Your Customers (KYC, „ismerd meg az ügyfeledet elve”) adatokhoz képest eltérő körülményeket észlel, azt kockázatérzékenységi alapon záros határidőn belül kísérelje meg tisztázni az ügyféllel. Amennyiben ez nem vezet sikerre, a kockázatokra tekintettel indokolt a szükséges ügyfél-átvilágítási intézkedések megtétele, és az alatt a Pmt. 13. § (8) bekezdésében foglalt intézkedések megtétele, különösképpen a felfüggesztés alkalmazandó.

Ugyanígy kiemelendő, hogy egy új rendelkezéssel egészül ki a jelen szabályozási tárgykör, amely szerint a szolgáltató mellőzheti az ügyfélismereti kérdőív azon pontjainak a kitöltését, amelyek a szolgáltató jellegéből, tevékenységéből adódó okból nem értelmezhetőek, vagy amelyek vonatkozásában az információ más hiteles forrásból már a szolgáltató rendelkezésére áll.

A fejezet 4. alcíme igazodik a Pmt. 2024. július 1. napjával hatályba lépő kijelölt felelős vezető fogalmához és a Pmt. 77. § (3) bekezdés f) pontjában foglalt felhatalmazás alapján rendelkezik a döntését igénylő esetek köréről, figyelemmel az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikke és VI. fejezete szerinti AML/CFT megfelelési tisztviselő szerepéről és felelősségi köréről szóló EBA/GL/2022/05 EBA iránymutatásban foglaltakra, továbbá igazodva az MNB felügyeleti tapasztalataihoz is. A 26/2020. MNB rendelet elvárásai közül több régi pont kikerül, és újak kerülnek bevezetésre a 15. § a), d), e) és f) pontjában.

A Rendelet 16. §-ában kapnak helyet a kijelölt felelős vezető döntésének átruházására vonatkozó konkrét esetkörök, azzal a megkötéssel, hogy ezeket a döntéseket csak olyan vezetőre lehet delegálni, akinek a döntéshez szükséges szakmai ismeretei rendelkezésre állnak.

A megerősített eljárás tekintetében a Rendelet megtartotta a 26/2020. MNB rendeletből a vonatkozó rendelkezéseket, tekintettel arra, hogy a megerősített eljárás esetköreivel és feltételrendszerével kapcsolatos új rendelkezések újraszabályozással lépnek hatályba 2025. március 1. napján, elég időt biztosítva a szolgáltatóknak a felkészülésre. Hasonlóan a később hatályba lépő rendelkezéshez, a 18. § (3) bekezdéséből kikerül az összeghatár, hogy a szolgáltatók kockázati alapon maguk dönthessenek az értékhatár megállapításáról.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére, megakadályozására, valamint az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezetének Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására vonatkozó egyes szabályok

19–40. §

A belső kockázatértékelés tekintetében a Rendelet megtartotta a 26/2020. MNB rendeletből a vonatkozó rendelkezéseket, tekintettel arra, hogy a belső kockázatértékelés elkészítésének szabályrendszerével, a szolgáltató által működtetett belső ellenőrző és információs rendszerek működtetésére vonatkozó új rendelkezések újraszabályozással lépnek hatályba 2025. március 1. napján, elég időt biztosítva a szolgáltatóknak a felkészülésre.

Az ügylet felfüggesztésének szabályozása a 26/2020. MNB rendeletben foglaltakhoz képest nem változik, egy pontosítás történik benne a 26. § (3) bekezdés a) pontjában.

A képzési program szabályozása tartalmilag nem változott, ugyanakkor pontosításra kerül, hogy a képzési program megszervezése a megfelelési vezető feladata.

A külső ellenőr működésére vonatkozó szabályok

41–46. §

A Rendelet a Pmt. 27. § (5) bekezdésében foglalt, a külső ellenőrzési funkció kijelölésére vonatkozó elvárásokat tölti meg további tartalommal. A szolgáltatók által a gyakorlatban eddigiekben kevésbé igénybe vett külső ellenőrzési funkció célja, hogy segítse a szolgáltató pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás-megelőzési területével kapcsolatos működését, és egy objektív értékelést adjon róla. A szabályozás egyrészt szigorú szakmai követelményeket fűz a külső ellenőrzési funkció tevékenységének végzéséhez, amire tekintettel a szolgáltatónak bizonyítási kötelezettsége áll fenn az MNB felé, hogy az előírásoknak az általa választott ellenőrzési funkciót betöltő személy megfelel-e. Az előbbiekkal összefüggésben a Rendeletben meghatározásra kerülnek a külső ellenőrzési funkciót betöltő személyre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok is.

A Rendelet másrészt azt is előírja, hogy mely esetekben kötelező külső ellenőrzési funkciót igénybe vennie a szolgáltatónak.

A fentiek mellett a Rendelet megállapítja a külső ellenőr működésére vonatkozó elvárásokat és garanciális szabályokat, beleértve a jelentéskészítési kötelezettséget is, amelyben bemutatja, hogy a szolgáltató képes-e a Pmt.-ben, valamint az annak felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt kötelezettségek teljesítésére, és hogy az ehhez szükséges eljárásrendjei, az általa alkalmazott rendszerek, valamint a belső és külső erőforrásai megfelelőek és elégségesek-e. A jelentéskészítési kötelezettség eseti megbízás esetén annak lezártakor, határozott idejű megbízása esetén évente egyszer áll fenn. A Rendelet a jelentés kötelező tartalmi elemeiről is rendelkezik.

A szabályozás rendezi a külső ellenőr által okozott károk fedezésének biztosítására vonatkozó előírásokat, és a külső ellenőri funkció ellátására létrejövő megbízási szerződés egyes fontos tartalmi elemeit is rögzíti.

Záró rendelkezések

47–50. §

A rendelkezések két ütemben lépnek hatályba. Egyrészt a Rendelet alkalmazkodik a Pmt. szerinti kijelölt felelős és megfeleléségi vezetői szerep- és felelősségi körök 2024. július 1-jei módosulásához, tekintettel arra is, hogy az ezen a napon hatályba lépő rendelkezések a szolgáltatók részéről jelentős felkészülési időt nem igényelnek.

2025. március 1. napján lépnek hatályba a Rendeletnek azok a rendelkezései, amelyek jelentősebb alkalmazkodási igényt generálnak a felügyelt szolgáltatók számára, erre figyelemmel a szolgáltatóknak hosszabb előkészületi időt szükséges biztosítani annak érdekében, hogy a jogszabályi elvárásoknak megfeleljenek. A szabályozási joghézag elkerülése érdekében egyes szabályozási tárgykörök vonatkozásában az új szabályozás 2025. március 1. napjával történő hatálybalépéséig a 26/2020. MNB rendelet normaszövegét emeli át a Rendelet.

A Rendeletben foglalt módosító rendelkezések több területen is módosítják a korábbi rendelkezéseket, új kötelezettségeket vezetnek be a szolgáltató részére.

Tekintettel arra, hogy a Pmt. 15. § (1b) bekezdése kockázatérzékenységi megközelítés alapján a szolgáltatóra bízta az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését, szükséges annak előírása, hogy a szolgáltató határozza meg egy észszerű küszöbértéket és határidőt, amely elérésekor sor kerül az addig későbbre halasztott intézkedések végrehajtására. A Rendelet továbbá kiegészíti a fokozott ügyfél-átvilágítás körét azokkal az esetekkel, amikor a szolgáltató belső kockázatértékelése alapján egy magas terrorizmusfinanszírozási kockázatot hordozó nonprofit szervezet, illetve magas proliferáció-finanszírozási kockázatot hordozó szervezet, vagy a szolgáltató tulajdonosi és irányítási szerkezete az üzleti tevékenységének jellegéhez képest szokatlannak vagy túlzottan összetettnek tűnik. A rendelkezések láttató jellegű alkalmazását az is indokolja, hogy a felügyelt szervezetek kockázatértékelése megfeleljen a kapcsolódó Moneyval elvárásoknak is. Továbbá felügyeleti tapasztalat alapján a fokozott ügyfél-átvilágítást előíró rendelkezések közé bekerül a szolgáltató belső kockázatértékelése alapján a működéséhez képest különösen jelentős készpénzforgalmazást lebonyolító szervezet, továbbá a szolgáltató belső kockázatértékelése alapján magas földrajzi kockázatú területre szorosan kapcsolódó szervezet is.

A megerősített eljárás esetkörei és feltételrendszere kapcsán a Rendelet a 26/2020. MNB rendeletben foglaltakkal azonos szabályozást vesz át, azon kivétellel, hogy felügyeleti tapasztalatok alapján a megerősített eljárás alkalmazásának kötelezettségét előíró rendelkezések két új esettel bővülnek ki a 2025. március 1. napjával módosuló 17. § (1) bekezdés g) és h) pontjában foglaltak szerint, valamint további intézkedéseket is meghatároz az ügyfele pénzmossa szemponyjából kockázatos ügyletei vonatkozásában.

Az intézkedések közé tartozik, hogy a szolgáltató megvizsgálja, hogy ügyfele üzleti tevékenysége gazdasági szempontból racionális-e. E rendelkezés célja, hogy a szolgáltató megállapítsa, hogy az ügyfél számláin van-e munkabérekkel, közüzemi díjakkal kapcsolatos forgalom, fizet-e adót, látszik-e a tevékenységéből a profit, stb.

Hiteles, megbízható nyilvános forrás tekintetében az MNB 15/2022. (IX. 15.) számú ajánlásának több pontja nyújt útmutatást (pl. az 50. pont).

A belső kockázatértékelés elkészítésének szabályrendszere körébe beépítésre kerülnek az EBA Iránymutatás normatív jellegű elvárásai, így többek között az információforrásokra, a szolgáltató által a felmerülő kockázatok feltárása érdekében bevezetendő rendszerekre és kontrollmechanizmusokra, valamint a kockázatértékelés naprakészen tartására vonatkozóan. A szabályozás továbbá felügyeleti tapasztalatok alapján előírja a 2025. március 1. napjával módosuló 23. § (6) bekezdésében, hogy a szolgáltatónak a kockázati tényezők súlyozásakor milyen feltételeknek kell megfelelnie.

A szolgáltató által működtetett belső ellenőrző és információs rendszerek működtetésére vonatkozóan új elvárásokat rögzít a Rendelet, tekintettel az EBA Iránymutatás tranzakciómonitoringra vonatkozó normatív rendelkezéseinek implementálására. Ennek okán egyrészt beépül a Rendeletbe, hogy a szolgáltatónak rendelkeznie kell olyan szűrőrendszerrel, amely az ügyletek valós idejű monitoringját biztosítja, másrészt pedig a szolgáltatónak magának kell meghatároznia a szűrési feltételeinek intenzitását és az ügylet monitoringjának gyakoriságát, figyelembe véve az üzleti tevékenységének jellege, nagyságrendje és összetettsége, valamint a kockázati kitettségének szintje alapján kialakított szokatlan ügyletekre figyelmeztető jelzéseket és az MNB jelzéseit is.

Az előbbiek okán tehát a Rendeletben nem szerepelnek már a 26/2020. MNB rendelet által elvárt kötelező szűrési feltételek. Továbbá a 26/2020. MNB rendeletben előírtakhoz képest változik a kiszűrt ügyfél, illetve ügylet pénzmossa és terrorizmus finanszírozása szempontjából történő elemzésének és értékelésének határideje, mivel a Rendelet alapvetően kockázatalapon írja elő a szolgáltatónak a feladat elvégzését, de legfeljebb a szűrés elvégzésének napját követő hatvan munkanapon belül.

Végső előterjesztői indokolás

az anticiklikus tőkepuffer képzésének feltételeiről és az anticiklikus tőkepufferráta mértékéről szóló 27/2022. (VII. 8.) MNB rendelet módosításáról szóló 31/2024. (VI. 24.) MNB rendelethez

Figyelemmel a makrogazdasági helyzet folytatódó bizonytalanságaira, valamint az ezzel összefüggően fenntartandó banki sokkellenálló képesség és a makroprudenciális politika esetleges válsághelyzetben elérhető mozgásterének bővítésének fontosságára, a Magyar Nemzeti Bank a magyarországi kitettségekre alkalmazandó anticiklikus tőkepufferráta emeléséről döntött. Az anticiklikus tőkepuffer képzésének feltételeiről és az anticiklikus tőkepufferráta mértékéről szóló 27/2022. (VII. 8.) MNB rendeletet módosító MNB rendelet a magyarországi kitettségekre alkalmazandó, 2025. július 1-jétől hatályos anticiklikus tőkepufferráta mértékét 1 százalékban határozza meg.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján jelen indokolás a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarokzlony.hu> honlapon érhető el.